СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 133. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 10. червня, 1926. — VOL. XXXIV. No. 133. Jersey City, N. J. Thursday, June 10. 1926. THREE CENTS

УРЯД ЗАНЕПОКОЄНИЙ ПОБІДОЮ СВОЇХ ПРОТИВНИКІВ

ВАШИНҐТОН, 8. червня. — Коли вістка про побіду бувшого сенатора Брукгарта, противника уряду, над сенатором Каминсом, прихильником Кулиджа, дійшла до Вашинґтону, навіть прихильники уряду не скривали довго свого заклопотання зі сього приводу. Цілий заряд партії вважає сю побіду доказом, що популярність партії та Кулиджа починає слабнути.

Щоби підкріпити популярність партії, провідники урядової партії сейчас признали потрібним приспішити закони про поправу долі фармерів. Се відразу піднесло престіж сенатора Лавдена, котрий з давна звертав партії увагу на потребу замирення фармерів зі заходу.

Говорять уже тепер про продовженне конґресової сесії [в] сій цили.

ОБІ ПАЛАТИ КОНҐРЕСУ ПРОТИ „СУХОГО" ЗАКОНОПРОЄКТУ.

ВАШИНҐТОН, 8. червня. — Проґибіційні прихильники віднесли нині дві глибокі поражки.

Наперед у палаті послів конґресу посли пообтинали найважнійші постанови законопроєкту Ґофа про проґибіцію, обмежуючи сильно право проґибіційних урядників щодо ревізії домів та конфіскати напитків. Відтак знова комітет сенату не захотів визначити спеціяльні дні на сій сесії конґресу для нарад над сим законом. Через те відай закона про заостренне проґибіції на сій сесії ухвалити не буде можна.

МЕКСИКО ЩЕ ДАЛІ ЗАОСТРЮЄ СВОЇ РЕЛІҐІЙНІ ЗАКОНИ.

МЕКСИКО, 8. червня. — Мексиканський уряд збираеться видати дня 15. червня ряд роспорядків про релігійну справу, якими він відай ще заострить законні постанови про віроісповідання.

Всі мексиканські священики й проповідники будуть обовязані бути мексиканськими горожанами. Священики, які словом або письмом будуть намовляти своїх вірних до непослуху законам, будуть карані вязницею до 1 року та високими грошевими карами. За аґітацію проти мексиканської конституції під покришкою релігії назначуеться кару від 1 до 5 літ. Уряд буде навіть мати право замкнути церкву, яка не придержується законів держави.

16-ЛІТНИЙ ХЛОПЧИНА ЗАСУДЖЕНИЙ ЗА ВБИЙСТВО.

НЮ ЙОРК, 8. червня. — Перед стейтовим судом покінчилася тут нині росправа проти 16-літного хлопця Джана Ріґена, обжалованого за напад на крамницю мішаних товарів та вбийство властителя.

З огляду на самопризнанне обжалованого судови лишилося лишень визначити йому кару. Його засуджено на відданне до реформаційної вязниці в Елмайрі на неозначений час.

Суддя віднісся до обжалованого лагідно тому, бо спеціяльний слідчий агент, висланий судом, переконався, що хлопчина ходив без опіки від 12. року життя, коли йому вмерла мати, а громадяньство не подбало за його вихованне. Видаючи присуд, суддя острими словами критикував суспільні порядки, які з конечности доводять до таких подій.

КРАВЕЦЬКІ СТРАЙКАРІ КРИТИКУЮТЬ ПЛЯН УРЯДОВОЇ КОМІСІЇ.

НЮ ЙОРК, 8. червня. — На збори юнії жіночих кравців, на яких предложено звіт та плян урядової комісії, покликаної до життя стейтовим ґубернотором, зявилося понад 2.000 страйкуючих кравців і кравчинь. Збори рішили признати плян комісії не вистарчаючим та відкинули плян полагодження страйку, вироблений сею комісією.

КОШТИ ОБРАЗОВАННЯ В КОЛЄҐІЇ.

НЮ ГЕЙВЕН, 8. червня. — Заряд Ейлського університету розіслав межи своїх студентів квестіонар, який має на ціли відкрити, що коштує студентів шкільне образованне до покінчення колеґії. З одержаних досі відповідий виходить, що пересічний кошт удержання студента на сьому університеті за час студій в колеґії виносить 6,790 долярів.

Очевидно, се є пересічний кошт, і богато студентів обходиться з богато менчим коштом. Кромі сього Ейлський університет се один з дорозчих шкіл в Америці.

ВАЖНІ ПЕРЕДІСТОРИЧНІ ПАМЯТКИ.

ВАЩИНҐТОН, 8. червня. — До музею Смитсонської Інституції в сьому місті привезено нині піскові плити півтора тони ваги, на яких є відтиски стіп давно вимерлих звірів. Сі плити відкрито у Великім Каньоні. Після обчислень учених, сі відтиски мають кілька міліонів літ віку.

СІМ ЛІТ ВЯЗНИЦІ ЗА ПІДПАЛ.

РИВЕРГЕД, Лонґ Айленд, 8. червня. — Перед повітовим судом у сьому місті ставав нині обжалований за підпал Степан Березовський. Обжалований признався, що він на спілку зі своїм товаришом Плешем підпалив минувшого падолиста одну пекарню в Сентер Моричез. Суддя засудив його на вязницю від 7 до 14 літ. Його товариша засуджено ще давнійше на вязницю від 14 до 20 літ.

Українці!

І знов полллялася кров на многострадальній рідній землі. Невинна кров в обороні права на наше самостійне державне життє.

Знов будуть оплакувати батьки і матері синів, а сироти батьків, які наложили життєм в боротьбі проти польського окупанта.

Знов заповняться польські тюрми тисячами нових політичних вязнів.

Знов будуть судити наших найкращих синів, будуть їх карати і знущатися над ними. І знов будемо вас просити: відчиніть свої серця і зложіть жертву на оборону тих, що піддержують боевого духа і не жалують свого життя за кращу долю свого народу.

Всі жертви належить слати до Обєднання на слідуючу адресу:

OBYEDNANYE, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

СТРАШНИЙ УЧИНОК БОЖЕВІЛЬНОГО.

НЮ ЙОРК, 8. червня.— Джан Оласин, 36-літний кухар, ролючений на свою жену за те, що вона не хотіла з ним жити ані з ним розвестися, напав на барберню, де вона працювала, пострілив її тяжко два рази, відтак покалічив три другі жінки, які працювали з нею, а наконець послідною кулею покінчив на місци власне життя.

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ В АМЕРИЦІ НА ПОМІЧ КРАЄВІ.

На вістку про кріваві події в Стрию, українське робітництво в Америці переслало на руки посла Приступи 1,500 долярів для родин забитих і ранених в Стрию.

ПІДГОТОВКА УНІЯТСЬКИХ МІСІОНАРІВ ДЛЯ УСРР.

Заходами і з ініціятиви міжнароднього Т-ва „Унія Католіка", що ставить собі за завданя ширити католицьку унію в некатолицьких краях, основано в Америці „Духовний семінар" на 200 душ під зарядом українського американського епископа Богачевського, що має приготовувати місіонарів для ширення католицької унії на Радянській Україні. На ту ціль одержано досі 250,000 долярів, а також начато велику збіркову акцію серед католицьких кругів.

СПЕЦІЯЛІСТ ВІД ВОДИ.

В Парижі живе оден чоловічина, котрий нічо більше не робить, як лише „смакує" воду. Його язик такий делікатний, що він покушавши води, відгадає зараз, з котрої сторони Франції вода походить. Часом вгадує навіть, з якого жерела вода. Рівнож вміє він сказати, які мінеральні частини находяться в воді і в якій скількости.

З ДОНОЩИЦЬКОГО СМІТНИКА.

„Слово Польске", яке недавно посилало поліцію і всіх своїх патріотів на богослуженне до церков, щоби підслухати, чи наші священики моляться за Польщу, продовжує систематичну працю у спадщині по царській чорній сотні. Дня 5. травня ц. р. помістило воно з підписом Прушинського статтю проти філії української ґімназії у Львові, з доказами, чому її треба знищити, згідно з конституційними законами. В слідуючім дни, себто 6. травня, гладить по головці львівське воєвідство за те, що воно послухало розумних рад вшехпольської чорної сотні і нарешті... почало заборонювання оснування українських товариств з того мотиву, що вони мають у своїй назві слово „український", непризнане в Польщі, і наскрізь політичного характеру. Чому попросту не сказати, що всіх Українців треба виарештувати, бо вони належать до політичної, протидержавної орґанізації „Україна"?

ВЕЛИКА БОЧКА НА ВИНО.

Найбільша бочка на вино находиться в пивниці Німця Матвія Міллера в Ельтвін над Реном. Вона вміщає 283,800 кварт ренського вина. Рахуючи кварту вина на чоловіка денно, то вісімнайцять людей малиби що пити з тої бочки через шістнацять років. Передше найбільша того рода бочка находилася в Гайдельберґу і вміщала 200,788 кварт. В пивниці Міллера є також бочка, що вміщає 100,000 кв. шампанського вина.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ТАЄМНЕ ВБИВСТВО.

Шерльок Гольмс мав би у Львові що робити. Дня 5. травня ц. р. серед білого дня трапилось на вулиці Шевченка ч. 10 вбивство, яке, наводячи жах, піддає ріжні здогади. Пополудни якийсь мущина ввійшов до мешкання дозорця дому Бобка і зачинив двері на ключ. Бачили його два малі хлопці, що бавились у саді. Коли 5-літний синок Бобка спитався незнайомого панка, навіщо він бере ключ, зачиняє хату і чи не бачив його сестри, Марії, панок дав успокоюючу відповідь, немов би був знайомим, що приходить у відвідини. За якийсь час почули хлопці страшний крик 18-літньої Марії Бобек. Коли сусіди вдерлись до зачиненої хати, найшли дівчину з розторощеною головою, ледви живу. Під ліжком лежала скровавлена сокира та блюзка дівчини. Зі скрині щезло 30 зол., пальто та сукня дівчини. Не є виключене звичайне вбивство. Одночасно є здогади, що вся подія має романтичний підклад помсти. Марія Бобек була заручена за шевського челядника і мала вийти замуж за нього на Зелені Свята. Родичі запримічували, що вона в останніх днях є схвильована. У день убивства якийсь молодий мущина двічі викликав її на вулицю, а коли вона вийшла туди з братчиком — нікого не застала. Є підозріння аж на трох ріжних „невідомих" мущин, яких малі хлопці, одинокі свідки, описують як ріжні особи.

ЗЛОЧИН НІҐРА.

Тому, що Іван Крисько з Віндсор, Онт., не хотів дати ніґрови Джансонови хліба, ніґер витягнув бритву і перерізав Івановы черево, а відтак покалічив обі руки. Крисько бореться в шпитали зі смертю, а ніґер утік.

ЖЕРТВИ УКРАЇНСЬКОГО РЕВОЛЮЦІЙНОГО ВІДРУХУ У ЛЬВОВІ

БЕРЛІН, 8. червня. — Берлінський часопис „Дайче Альґемайне Цайтунґ" подає на підставі одержаних зі Львова відомостей, що в недільній боротьбі українських львівських студентів з польським війском забито 18 осіб а 80 тяжок ранено.

ДВОБІЙ МІЖ ГР. СКШИНЬСКИМ І ГР. ШЕПТИЦЬКИМ.

ВАРШАВА, 8. червня. — Взавтра відбудеться двобій на шаблі між гр. Скшиньским і бувшим польським премієром і міністром заграничних справ а ґенералом гр. Шептицким, що має другу по Пілсудскім найвисшу ранґу в польській армії.

Гр. Скшиньскі прибув вчера до краківського клюбу і витаючися зі всіми, подав через стіл руку гр. Шептицькому. Той послідний зіґнорував привитанне і своеї руки не простягнув.

Скшиньскі думав, що Шептицький образився тим, що він подав йому руку через стіл, але Шептицький з диким гнівом закричав: „я не подаю руки, бо ви відвічальні за те, що сталося 12. мая".

Під тим розумів Шептицький пролитте крови при перевороті державнім, яке завинив рівнож і Скшиньскі, що не хотів узнати перевороту.

Скшиньскі виняв візитову картку і вручив її свому противникови та вибрав двох секундантів.

Хоч двобої в Польщі законом недозволені, обі сторони двобій приняли.

Двобій відбудеться в городі біля краківської палати. Битися будуть на шаблі до першого пролиття крови. Хто кого перший зранить, виграе.

ВЕЛИКІ ЗМІНИ В ФРАНЦУСЬКІМ КАБІНЕТІ.

ПАРИЖ, 8. червня. — Міністер фінансів Перет зрезиґнував, бо не годен знайти способу на уздоровленне франка, який знова зачав падати.

По повороті Бріянда з Женеви готово прийти до радикальних змін в кабінеті.

Думають, що одиноким виходом з тої важкої ситуації може бути коаліційний набінет, який саме хочуть покликати до життя.

До того кабінету мав би ввійти крайно правий Поанкаре як міністер фінансів і Ліон Блюм з лівиці.

Кажуть, що Бріянд хоче довести до спільної валютової кооперації Францію, Бельґію і Італію. Французи думають рівнож над тим, щоби пустити в курс нового франка на золотій основі, звальоризувавши старого. Бо в противному случаю, коли так далі піде, франк стратить цілу свою вартість.

СОВІТИ ПІДБИЛИ ЦІЛИЙ ТУРКЕСТАН.

МОСКВА, 7. червня. — Цілий Туркестан спацифіковано. Богато беїв і родових начальників, які не хотіли узнати совітської влади і проти неї боролися, остаточно піддалися і просили о помилуванне.

Азіс Максум, головний провідник непримиримих піддався большевикам з своєю кріпостю Кедер та вписався до туркменської комуністичної партії.

ЛОЙД ДЖОРДЖ ПОБІДИВ.

ЛОНДОН, 8. чертня. — На зібранню ліберальної партії 20 голосів проти 10 заявилося за Ллойдом Джорджом і він остає далі головою партії.

Ріжниці, які нуртують в партії, доведуть її цілком певно до розколу.

ЩЕ РАЗ ІДУТЬ РАТУВАТИ ПОЛЬСЬКІ ФІНАНСИ.

ВАРШАВА, 8. червня. — Тут панує велика радість з приводу того, що в половині червня має прибути до Варшави проф. Кеммерер враз з цілим штабом американських експертів, щоби попробувати ратувати польский державний скарб.

ЩЕ ОДНА НЕВДАЧА.

ЛОНДОН, 8. червня. — По довшій проволоці зійшлися знов майнери і власники копалень на спільну конференцію в справі припинення вуглевого страйку.

Наради тревали 3½ години, але не довели до ніякої згоди. Не було навіть познаки, щоби можна прийти до якоїсь згоди що до спірних точок.

Обі сторони видали комунікати, в яких подають, що жадна сторона не хоче уступати ні на одній точці.

Супроти того конференція сповзла на нічім. Як одні так і другі розійшлися з переконаннем, що нема чого сходитися і радити, бо в таких обставинах всяке порозуміння виключене.

Через те ситуація дуже погіршилася.

В МАРОККО НЕМА СПОКОЮ.

ТЕТУАН, 8. червня. — Улд Фар, особистий ворог Абд-ель-Кріма, напав на Чекаун, старинне і святе марокканське місто і вирізав цілу залогу, яка складалася з Рифів враз з говерноpом міста. Виконав це з пімсти за те, що Рифи спалили 12 сіл на його території, а рівнож з ненависти до Абд-ель-Кріма.

Виказується одначе, що Улд Фар має дальші аспірації. Хоче заступити місце самого Абд-ель-Кріма і вести дальшу боротьбу з Еспанцями і Французами. Він твердить, що він буде боровся з більшим успіхом, як Абд-ель-Крім, бо він від него розумнійший та має запевнену поміч з боку Анґлії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАХОДИ ПРОТИ ХАОСУ В КРАВЕЦЬКІМ ПРОМИСЛІ

Щоби запобігти вічному перериванню продукції в кравецькому промислі через страйки й локавти, нюйорський стейтовий губернатор Ал. Смит установив був у році 1924. спеціяльну комісію, на котрої чолі поставлено відомого правника Джорджа Гордона Бетела. Недавно тому ся комісія оголосила публично вислід своїх розслідів про кравецький промисел.

Звіт комісії, якої ніхто не підозрівав о сторонничість, заявляє, що за хаос та рострату людської праці в кравецьким промислі винуваті так звані „джабери", себто гуртівники, які дають замовлення фабрикантам одежі. Ся заява є важна тому, бо власне на них складала вину кравецька юнія. Значить, безсторонні люди прийшли до такого самого переконання, яке заступали зорганізовані робітники.

Комісія найшла далі, що кравецькі робітники пересічно працюють не цілих 27 тижнів на 52 тижні року, бо решта року займають сезонові вакації.

Комісія переконалася, що зарібки робітників і робітниць, працюючих при жіночій одежі, застрашаючо низькі.

Три четвертини всего промислу ведуть свою роботу через „джаберів". Джабери купують матерія́л, та віддають виріб одежі малим варстатам, побиваючи один проти другого та обнижуючи в сей спосіб ціни до неможливого просто уровеня. При такім уладженню справ „джабер" може сказати, що він не відповідає за умови праці робітників, тоді як властитель шапи, бючися проти банкротства, як риба об лід, не має часу навіть оправдуватися. Цілий промисел опирається на завзятій конкуренції, в якій конкурент нищить конкурента безпощадно, прикладаючи йому просто ніж до горла. Цілий промисел находиться в стані анархії й хаосу.

Комісія показалася неінтелігентними критиками, якби вона не була рівночасно з критикою предложила пляну зарадити лихови. Радить вона наперед піднести робітникам робітничу заплату о півтретя до 6 долярів в тиждень. Доперва тоді найбільша заробітна заплата дійде до 52 долярів у тиждень. Комісія ще не заявилася за заведенням 40-годинного тижня праці, але вважаючи „джаберів" винуватими за хаос, радить уладити відносини межи сторонами, причетними до промислу, так, щоби „джабери" відповідали перед юнією, себто щоби робітничі юнії мали право дивитися, які умови роблять „джабери" з властителями кравецьких шап.

Звіт стейтової комісії є одним з показчиків боротьби, яку американські робітники ведуть не лишень за поправу своєї долі, але й за краще й справедливійше зорганізоване цілого промислу, в якому вони працюють.

НЕВДОВОЛЕННЄ В РЕПУБЛИКАНСЬКІЙ ПАРТІЇ

Знов провалився прихильник теперішного федерального уряду. І знов провалився мимо сього, що за ним заявився президент Кулидж та всі провідники републиканської партії.

Сталося се в стейті Айова, де при понеділкових правиборах з републиканської партії добивалися номінації Смит Брукгарт та Каминс. Каминс се улюблена дитина републиканського уряду, а сенатор Брукгарт се „радикал", ворог світового суду, поступовець, член фармерського бльоку, що тільки крови напсув урядови, — словом, „неправильний член партії". За Каминсом ішла завзята агітація. Та вся вона нічого не помогла. Після перших обчислень, Брукгарт вийшов кандидатом більшостю понад 75,000 голосів.

Ось так републиканський уряд дістав уже четвертий поличник з ряду. Американські газети й політики тепер розважають над питанням політичного значіння сього факту. Відомо, прихильники уряду стараються зменчити значіннє поражки, представляючи її за маловажну справу. Та другі приписують сій події не зовсім таке мале значіння. Приміром, Мати Вол, один з віцепрезидентів Американської Федерації Праці, пишучи ще в передодень сих послідних виборів, заповідав, що вибори випадуть саме так, як вони випали. До сього переконання прийшов на основі розсліду по фармерських округах. На його думку, невдача Кулиджових кандидатів се лишень невеличка признака широкої струї протесту, яка буше серед американського фармерства, а яка виразно звертається проти теперішнього републиканського уряду. Чим далі, тим більше приходить фармерство до переконання, що теперішня адміністрація віддалася в руки великим фінансовим, фабричним і торговельним підприємствам та що від неї фармерам ніякої допомоги не ждати.

Під впливом сього переконання серед американського фармерства починає наростати бажанне політичної організації фармерства для оборони фармерських інтересів. Остаточним товчком було повалення прихильниками уряду проєкту Гогена про допомогу фармерам. За сим проєктом заявилося 15 найбільших фармерських організацій, а повалення проєкту отворило очи всім фармерам, які так пильно голосували за президентурою Кулиджа підчас послідних президіяльних виборів. Теперішний рух серед фармерів се не протест, а політична революція, переворот.

Так пояснює ті дивні політичні події, які случилися в рядах побідної републиканської партії за послідних кілька місяців, провідник зорганізованого робітництва, для якого струї серед фармерства є пещінь також дуже важною справою.

ГОЛОСИ ПРЕСИ.

о. д-р Г. Костельник.

ДВІ УНІЇ.

Відколи християнський Схід відорвався від західної церкви (1054 р.), Захід ніколи не покидав думки, щоби привернути церковну єдність між Заходом і Сходом. Але в якій формі і якими шляхами це має наступити, про те не було на Заході ясної й однозгідної думки. Ба навіть і тепер не є воно вповні ясне, хоч проблема сама собою проста. Одначе тут стираються найріжнійші впливи, релігійно-церковні політичні, історичні і чисто субєктивні упередження, аспірації і т. ин. — і тому чиста й проста розвязка проблеми назріває лиш з трудом, з „болями народження". Теоретично можливі є дві форми й дві дороги: **підбиття Сходу й насильне засимілювання Сходу з Заходом**; або **взаїмне порозуміння між Сходом і Заходом, при чому Схід задержав би свій відвічний, нічим ненарушений тип.**

Обидві ці форми й методи практикував Захід в історії, а почасти їх і тепер практикує.

Хрестоносці IV. походу 1204 р. — замісць визволити св. землю — заняли Царгород і заснували тут своє „східне латинське царство". Зараз завели й церковну „унію": всі церкви „пересвятили" на латинські, грецьке духовенство прогнали. Ось чистий зразок унії через підбиття Сходу Заходом. Очевидно, були тоді на Заході видніщі одиниці (й сам тодіш. папа), що не похваляли цієї уніонної форми й методи, одначе їх думки не були рішаючі.

Унія „через підбиття" й не може мати иншої цілі як повну оконечну латинізацію. Якщо вже хтось рішився нінащо не зважати й силоміць заводити „унію", то він шукає „свого" а не „божого".

Заняття латинянами Царгороду саме в часах, коли магометане щораз тяжче пригнітали Греків, може бути оправдане тільки тодішнім „духом часу". Це були часи могутнього папи Інокентія III., і здавалося, що Рим (точніще: латинський Захід) наново заволодіє цілим світом та дасть собі раду і з Греками і з магометанами. Всеж таки характеристична латинська концепція унії з тих часів, коли Захід силою диктував Сходові „унію": нема мови про ніяку „єдність" (unio) між церквами, бо є тільки одна церква — латинська, а вона має занята весь світ...

Ось така була **перша** уніонна спроба в історії. А такою вона була саме тому, що була перша й ще не було досвідів на тому полі тай обдумання річи не було.

Східне латинське царство повалив 1261 р. грецький цісар Михайло Палеолог. І — характеристична річ — він сам звертається до Риму та заключає церковну унію. Це була перша „унія з порозуміння". Одначе її мотиви були виключно політичні.

Історія свідком, що церковний Схід тільки тоді приступав до унії з Римом, коли був у біді й шукав рятунку. А поки йому добре ведось, то він суперничав з Римом: „ми є правдива Христова церква, а не ви!" З чистого переконання до унії приставали тільки одиниці, що скинь, чи таким способом розважували справу. Найкращим і найсильніщим аргументом тут є **виховання**. Михайло Палеолог боявся латинян, щоби ще раз не захотіли нападати на Царгород, і боявся Турків. Це були мотиви його унії, яка й не вдержалась. Чистіщі мотиви були фльорентійської унії в 1439 р. Греки під той час боялися тільки Турків — отже третього. А були тут і такі представники, котрі віддавалидся справі не „страха ради", тільки зі зрозуміння річи. Таким був київський митрополит Ізидор (Грек, отже й декуди міг співчувати з Греками).

По довгих совісних диспутах, де Греки перед латинянами виступали як рівні з рівними, дозріла церковна унія — антитеза до „унії" хрестоносців IV. походу. На жаль, також отся унія не вдержалася і не могла вдержатися, бо вже була спізнена: Року 1453. Турки — отже 14 літ пізніще заняли Царгород, а їхній політиці унія не була на руку.

Унія наших владик у Берестю 1596 р. мала свій зразок у фльорентійській і... в „унії" хрестоносців IV. походу. Вона була мішаниною, а не чистим типом двох можливих уній. Латиняне були на місці і мали перемогу, як і хрестоносці в Царгороді. Отже заключили наші владики унію не з остраху перед „третім", як своєчасно король Данило (з остраху перед Татарами), але щоби поліпшити долю своєї церкви таки під пануванням латинян. А фльорентійський взір давав їм запоруку, що можна буде унії надати гідну форму „порозуміння".

(Кінець буде).

150-ЛІТНІ РОКОВИНИ НЕЗАВИСИМОСТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ЮВИЛЕЙНА ВИСТАВА В ФИЛАДЕЛФІЇ.

Цього року сповняються 150 літ з того часу, як Злучені Держави Північної Америки визволилися з під власти Великої Британії і проголосили себе самостійною державою під іменем „Злучені Держави Північної Америки". Цю преважну історичну подію заходяться Американці відсвяткувати як найвеличавіще. Осередком цього торжественного обходу являється так звана **Інтернаціональна Вистава в Филаделфії**. Тому, що всі держави Злучених Держав і богато держав цілого світа візьмуть участь в цій виставі, годиться й нам Українцям, як мешканцям і по части й горожанам цього краю познайомитися хоч з головними моментами цієї величаво ювилейної вистави.

Отворенне Вистави.

Офіціяльне відкриття міжнародньої вистави в Филаделфії, уладженої в честь і память проголошення незалежности великої американської републики „Злучені Держави", відбудеться дня 4. липня ц. р. в присутности самого президента Кальвіна Кулиджа, всіх найвисших цивільних і військових властий та заграничних представників.

Тимчасове офіціяльне відкриття вистави відбулося вже дня 31. мая ц. р. Воно мало відбутися на виставовій площі в палаті так званім Муниципал Стадіум, але з причини дощу уладжено його в Палаті Вільних Штук. Честь відкриття вистави припала мейорови міста Филаделфії Кендрикови. Коли він покинув міський ратуш, щоб вдатися на виставову площу, тоді почали лунати 150 вистрілів з гармати на знак, що вже приходить до отворення вистави. На виставовій площі в Палаті Вільних Штук, наповненій публикою, бесіди мейора, секретаря державного Келога й секретаря торговлі Гувера формально відкрили виставу й запросили цілий світ до участи в ній. Вистава тривати-ме до 1-го грудня ц. р.

Виставова Площа.

Простори, призначені для вистави, обнимають поверх 1000 акрів землі в так званім Ліг Айленд Парку в полудневій части Филаделфії. До цієї площі публика буде вступати через 50 спеціяльних воріт. За вступ дорослі платити-муть 50 центів, а діти 25 ц.

Ціла ця простора площа на Ліг Айленд, що перед тим була майже пуста й мало принадна, під руками робітників перетворилася в **„Чарівне Місто"** з прегарними величезними палатами, що містити-муть в собі велику силу експонатів, та служити-муть для ріжних конвенцій, концертів, театральних вистав та забав.

Чуда Вистави.

Ідучи до виставової площі, яких чотири бльоки на північ від головного входу до Ліг Айленд, гості зустрінуться насамперед з величавим видовищем відтвореного в великанських розмірах **Дзвона Свободи**, що вперве звістив Американцям державну незалежність з Филаделфії в році 1776. Він буде освітлений 26 тисячами електричних лямпочок.

Хоч ця вистава зветься інтернаціональною, то в ній буде виставлений головно поступ Америки на всіх ділянках людської культури за минулих 150 літ її самостійного державного життя. Самі палати Машинерії, Перевозу, Копалень та Металюргії займуть 11½ акра площі. Палата Рільництва й Споживчих Продуктів займе 8½ акра, а палата Вільних Штук і Промислів займе 7½ акра. Ще більші від сих будуть палата Освіти й Суспільної Господарки та палата Моди та Красного Мистецтва.

Серед цього „чудового міста" буде простора площа, названа „Площа Основників", котру в ночі освітлювати-ме Вежа Світла, здвигнена в память вищого духа основників Злучених Держав.

Попри ці велитенські палати виставова площа буде вкрита ще сотками менших будівель, поставлених окремими державами Спілки та ріжними великими підприємствами та заграничними державами й приватними підприємствами.

Участь Держав Спілки.

Кожна з держав Союзу поспішилася показати на виставі свій розвиток і поступ в своїй історії під крилами Союзу і виявити свої причинки до зросту сили й слави Злучених Держав.

Перше місце занимає тут таки саме місто **Филаделфія**, що найбільше причинилося до грошевої піддержки вистави, бо дало досі близько 9 міліонів долярів, і держава **Пенсилвенія**, що причинилася несповна одним міліоном долярів до фінансовання вистави. Пенсилвенія мати-ме свою виставову палату, збудовану за пів міліона долярів.

Держава Ню Йорк мати-ме аж дві виставові будівлі. В одній міститися-муть експонати стейту, а друга служити ме місцем відпочинку для оглядачів вистави.

За Ню Йорком йде зараз держава Флорида з виставовою палатою за пів міліона долярів.

З решта стейтів на приклад наш стейт Ню Джерзі вибудує на виставовій площі вірний камінний дуплікат славних так званих Гесіянських Бараків з Трентону. А держава Вермонт виставить фармерську хату родини Кулиджів; стейт Вірджінія виставить вірну репродукцію Мавнт Вернон, бувше житло батька Злучених Держав Юрія Вашингтона.

Участь Закордонних Держав.

Поверх 20 держав з цілого світа зголосили й підготовили свою участь в филаделфійській експозиції. Між ними на першому місці Велика Британія й Ірляндія, що займуть своїми експонатами поверх 50 тисяч квадратових фітів простору в палаті Вільних Штук і Промислів.

Дальше по порядку що до скількости виставлюваних предметів йдуть: Японія, Голяндія, Німеччина, Австрія, Данія, Еспанія, Румунія, Індія, Персія, Єгипет, Бразилія, Аргентина, Гаїті, Нікарагуа, Панама, Куба, Китай, Ліберія, Угорщина, Чехо-Словаччина і Швеція.

Сподіються Великого Здвигу Оглядачів.

Всі приготовання пороблено заздалегідь, щоб приняти масу народу, що прийдуть оглядати виставу. Лише зі самих Злучених Держав сподіються до яких 30 міліонів душ, що відвідають виставу, не рахуючи гостий зза границі. І справді, не менше як 200 ріжних конвенцій, конгресів і зїздів мають відбутися в Филаделфії під час вистави.

Тим то пороблено всі старання, щоб всім прочанам удогіднити приїзд до Филаделфії і улекшити відвидження вистави та подати їм ріжні розривки. Так то у великім, висше згаданім так званім Муниципальним Стадіум, де є місце на 100 тисяч сиджень, будуть виведені живі образи, що представлятимуть ріжні дії й ріжні доби з американської історії. Там мати-ме свою святочну бесіду президент Кулидж в день 3. і 4. липня.

Предвиджені є улаштовання ріжних міжнародних спортових змагань.

Знов в великій гали Авдиторії, що містить близько 20 тисяч публики даватися-муть концерти, театральні й оперові представлення й инші артистичні виступи.

Очевидно, що лиш особисте відвидженне вистави дасть спромогу виробити собі живий образ про красу і богацтво цієї ювилейної вистави.

Українець з Ню Джерзі.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

Филаделфія, Па. Т. С. Не можемо друкувати, бо не оголошуємо таких звітів другим. Сухі цифри не інтересні для загалу. Виїмок що до таких оголошень робимо тільки тоді, коли зібрано щось для краю, а й тоді подаємо тільки загальну суму.

ПІДРУЧНИК ДЛЯ ДИРИГЕНТІВ, ДЯКОУЧИТЕЛІВ ТА СТУДІЮЮЧИХ МУЗИКУ.

Др. Станислав Людкевич, композитор „Косаря", „Кавказу" і нашого американсько-українського гимну „Далека Ти а близька нам" та директор української музичної консерваторії у Львові, написав книжку, що є найкращим підручником для диригентів, дякоучителів та всіх, хто вчиться музики. Се є **Загальні Основи.** (Теория музики), сторін 136. Підручник розпадається на чотири части: 1) Ритміка (ритм, такт, темпо, тактовання, сила тону); 2) Систематика (система тонів, ноти, хроматика, скалі, мельодика, модуляції, пристосовання, інтервали, консонанси, дісонанси, гармонія, контрапункт); 3) Краска тону (спів, інструменти струнні, дуті, биті) і 4) Поділ музичних форм (хор, оркестра, елементи композиції, гомофонічні і поліфонічні твори, аллегро, рондо, варяції, циклічні твори, романтичні і модерні форми). В тексті подано чимало інформацій до історії музики, сотки нотних взірців та фахових музичних термінів з показчиком сторін, де сі терміни ужито. Мова чиста, виклад ясний, легко зрозумілий. Ся книжка продається по 50 центів. На нашу думку, варта 5 долярів. Кожен диригент, дякоучитель чи ученик музики, повинен її перестудіювати.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

ЧАЙНАМЕН ІМЯ РЕК: КОНСТАНТИН.

У нас в Филаделфії зайшла така цікава подія: В монастирі сестер Василіянок святкували іменини грек. кат. епископа Константина Богачевського Наші сироти возвеличили той великий день співом і музикою.

В тім нема нічого особлив шого ні навіть цікавого. Обходять звичайні люде свої іменини, то чом не обходити їх епископови? І я не згадував би про те, ані не забирав місця в Вашій цінній часописи, як би не вразив мене один факт, який хочу подати під розвагу.

Ото при кінці того свята підійшла до епископа мала сирітка і передала посвідку на $5, які мали зложити наші бідні сироти з филаделфійського українського сиротинця, як жертву на католицьку місію в Китаю. За тих $5 купили в Китаю малого китайського поганського хлопчика, якого охрещено іменем Константина на вічну память про епископа Константина Богачевського. Той поступок сиріт зворушив владику до глибини душі.

Таке то в нас сталося. А моя думка що до того така:

Думаю, що й без нас є кому навертати чайнаменів на католицьку віру і не треба братися за те діло аж нашим бідним сиротам. Є кому давати гроші на католицьку місію в Китаю і не треба аж нашим сиротам сушити собі тою справою голову. А коли сироти а зглядно їх настоятелі такі вже благородні, так хай би вчили наших сиріт складати центи на наш поневолений рідний край, на наших сиріт в краю, що під плотом тиняються, на наших інвалідів, що ходять без рук і ніг та благають і простягають до нас руки о поміч, або на наших політичних вязнів, що мучаться по польських тюрмах, а яким нема защо ложки теплої страви купити.

Хай ті настоятелі не йдуть навертати чайнаменів на католицьку віру, а хай поглянуть на нужду на своїй рідній землі. Хай поглянуть хоч на те, що випpавляють Поляки з українською католицькою церквою. А коли те все добачуть і дітям розкажуть, то ті діти не будуть складати на чайнаменів, а тільки на те, на що складають всі наші добрі діти до українських школах в Америці, які відмовляють собі приємности і збирають центи, але не посилають їх до Хін, а тільки до старого краю на Рідну Школу, інвалідів, сиріт і т. п. Посилають там, куди вчать їх слати добрі родичі і ті учителі, які може й самі не мають великого знання, але за те добре і щире українське серце і правдиву любов до свого рідного народу.

Коли робітники обходять іменини чи забави, то рівнож складають жертви на ріжні наклики „Свобода" і Обєднанне накликують навіть до того. І добре роблять, бо це добрий і виховуючий звичай, коли нарід при забаві памятає за других нещасливих і голодних. Добре, коли вже малі діти приучуються давати жертви для старого краю. Тому я був би і в тім випадку дуже рад і дуже зворушений, колиб наші бідні сироти з филаделфійського сиротинця були зложили тих $5 на інвалідів чи сироти в краю. Коли-ж вони зложили на те, щоби чайнамена охрестити Константином — то таким поведенням може бути, що зворушили владику, але українського серця ніколи.

Д. Ш.

Филаделфія, Па.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

МІННЕАПОЛИС, МІНН.

Писанка для інвалідів.

В неділю, дня 2. мая с. р. обходили члени Українського Дому Просвіти в Міннеаполис так звану гаївку.

Пополудни зійшлися члени до салі У. Д. Просвіти, де місцевий парох о. Д. Кришка посвятив пасху, котру спекла гр. А. Гусак і писанки, котрі уписали А. Денис, Д. Сопотюк і п. Пасічняк.

По посвяченню засіли члени до стола до нашого традицийного свяченого. Виголошено при тім декілька промов.

Першим бесідником був о. Д. Кришка. В своїй промові говорив він найбільше про вдови, сироти і інвалідів в ріднім краю та порівнував тутешні відносини до тих, серед яких приходиться жити нашому народови під Польщею.

Другим бесідником був Онуфрій Шабатура. Він рівнож полинув споминами на рідну землю та згадав ті часи, коли ми всі бавилися ще в гаївки. Він пояснив значінне гаївок, а по скінченню промови зачав виводити гаївки з тутешною молодежию.

Говорив ще гр. Федорців, він сказав, що ми зійшлися тут до У. Д. Просвіти, щоб звеселитися гаївкою. Та гаївка для нас весела, але не для наших братів інвалідів, що голодні і обдерті заливаються слезами, бо наш загал забув за них. При кінці бесіди гр. Федорців візвав присутних до жертв на інвалідів.

Добровільних жертв зібрано $37.50, які вислано до Обеднання в Филаделфії.

Жертвували слідуючі:

По $2.00: С. Романюк, о. Д. Кришка; по $1.50: В. Сопотюк; по $1.00: О. Шабатура, П. Федорців, В. Рефцьо, І. Шміґановський, М. Кіт, І. Кіт, М. Канюк, Г. Кикта, О. Козак, А. Степанчак, Н. Мандзин, І. Сихорович, Н. Бачинський, Н. Дмитрук, Н. Запорожан, Н. Костенко, Й. Ґреськів, Ф. Пікула, А. Проскурняк, К. Пасічняк, А. Стельмащук, Т. Мамчук, О. Семирозум, П. Бутрин, Т. Квасний, І. Гнатишин, Н. Денис, І. Павчук, А. Родний, Н. Бойко; по 50 ц.; Н. Гусак, Д. Менюк, М. Хас, Л. Харчишин.

Разом зібрано $37.50.

І. Шміґановський.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Збірка на Народний Дім в Вікні.

Хочемо подати звіт з діяльности комітету для будови Народного Дому в селі Вікні, пов. Скалат. Наші браття з старого краю звернулись до нас, односельчан з просьбою о ласкаву поміч при будові Народного Дому в Вікні.

В Филаделфії засновано комітет для збірок жертв в котрого склад ввійшли: Кирило Стасюк, предсідатель; Михайло Черкас, контрольор; Павлівський Василій, касієр; Павло Намака секретар.

Комітет взявся до діла і за помочю добрих синів і доньок зібрав на разі малу суму, але ми певні, що зберемо ще більшу суму, як ту, о яку нас просять. Вони просять нас о 300 долярів, а ми зібрали 123 доляри і 50 центів. До рідного села на руки комітету вислано через банк в долярах 100 долярів а решта остає в касі.

Жертви зложили: Ілько Процишин $10; по $5: Кирило Стасюк, Павло Намака, Григорій Кондрацький, Михайло Черкас, Іван Черкас, Василь Павлівський, Никола Павлівський, Семко Павлівський, Тимко Феденшин, Доська Метельська, Анна Данилюк, Пилип Козак, Михайло Маліцький, Анастазія Фік, Андрій Лапковський, Іван Метель, Мих. Насевич; по $2: Павло Панасовський, Явдонька Процишин, Дмитро Балабас, Дмитро Метельський, Павло Фік, Ясько Жалобняк, Михайло Ґелета, Михайло Пришляк; по $1: Григорій Бучко, Григорій Гудима, Михайло Падоченько, Антін Бучацький, Йосиф Симинович, Йосиф Флисак, Антін Ющак, Іван Ввриків, Дмитро Кобильняк, Володимир Вайдик, Володимир Шпаковський, Іван Хавлюк; по 50 ц.: Савко Кудла.

Разом $123.50.

Як бачите, навіть чужинці зрозуміли річ і жертвували на наш Народний Дім. А де ті, котрі виросли в рідним селі? Браття і Сестри! Доложім старань, щоби зібрати потрібну суму. Коли чужі дають жертву то чому нам не дати.

ЗА КОМІТЕТ:
Кирила Стасюк,
Михайло Черкас,
Павло Намака,
Василь Павлівський.

Всю кореспонденцію слати на руки:

Василь Павлівський,
791 North 24th St.,
Philadelphia, Pa.

ОСТАННІ ПАЛОМНИКИ З РОСІЇ.

Від кількох літ нема в Єрусалимі на Великдень паломників (богомольців) із російського згл. українського простолюддя. Кажуть, що для Єрусалиму неприсутність тих найбіднійших є великою шкодою. Вони, щоправда, платили дуже мало. Але приходило їх процесіями по 2—3 тисячі, то це давало гарну суму. Райнольд Вальтер видав книжку: „Російське паломництво''. Змальовує в ній паломника, який мандрує просторами Росії, Сибірі аж до Святої Землі. Автор підчас подорожі з Одеся до Яфи мав нагоду приглянутися тамошнім богомольцям. До самої Одеси йшли пішки, а кораблем їхали в третій клясі. До Одеси йшли по двох, або невеличкими гуртками. По дорозі придбали ще більше гроша для подорожі. Навіть найбіднійший селянин кидав їм пять копійок, щоби в Святій Землі і його спомянули в молитвах. Водою подорожувати зважилися щойно, як зібралося їх більше. Хоч як бідували, то деякі з них уже третій раз ішли до Святої Землі. То були старі, слабовиті люде, які так старалися спасати душу. Були теж на кораблі подорожні, що їхали „зайцем'' (цебто даром). Прочане йшли до корабля святочними процесіями, з руками на грудях і співали побожні пісні. Тому годі було контролювати корабельні карти.

В Констанці, Варні, й Брусі всіло ще багато прочан. Вони також обдерті, у сходжених личаках, на плечах у мішку повно чорних сухарів. За хвилину всі спочивали на покладі під вітрильним полотном. Були веселі, поки котрий з них не занедужав на морську хоробу. А що не знали зовсім, що то таке гиґієна, грозила від них небезпека иншим подорожним. Тому капітан корабля зарядив квconfigurантану. При найблизшім причаленню ці люде мусіли висісти на сушу й викупатися в парні. Тимчасом їх одяги дезенфекціоновано.

Як почули цей приказ, счинився між ними переполох. Розходилося про гроші, які богомольці позашивали в баранкових шапках. Бояться, що їм украдуть їх гроші. Обступили корабельних офіцирів, червоні на лиці й вкриті потом зі страху. Офіцири були для них вирозумілі весь час подорожі. Корабель уже почав запускати якор, тому корабельні вояки ножицями стали випорювати гроші з тулуба. У деякій шапці найшлося сто до пятьсот золотих рублів! Усе пятьрублівками. Гроші скидають у хустинку Не числять. Власник додає до цього на клаптику паперу своє назвище й власноручно завязує в ґудз. Капітан бере на переховок усі пакети. Тому, що не було часу, осталося в одягах потрохи гроша. Коли богомольці вернулися з купелі на корабель іще бруднійші й одержали назад свої гроші, були дуже вдоволені.

Як приплили до Яфи, поцілували святу землю. Російський консуль побажав їм щасливої подорожі й поручає їх „ковасови'', щоби опроваджував їх. Богомольці прозвали його „Квас'' і зараз зібрали між собою збірку для того, щоби обходився з ними добре. До Єрусалиму йдуть пішки. Грошей чимраз менше. Дають жертви при кождій святій статуї. В грецьких монастирях купують „святі'' родзинки, дактилі й фіґи. Зате в Єрусалимі жиють майже зовсім даром. Російська місія давала пристановище й харч на 14 днів за кільканацять ґрейцарів. Деякі, як перечислили свої гроші, переконалися, що саме пора зачати би „великий піст''.

Виснажені тягнуться прочане на першу мандрівку до Йордану. З другої мандрівки до Назарету, вже ледви тягнуть ноги. Кидаються на карафки червоного вина і дестильованого вина. Миски з борщем і кашею не торкають. Кажуть „пан Квас'' заблудив, тоді побожні прочани перемінилися в лютих звірів. Навіть жінки били „Кваса''

Великі торжества зачинаються миттям ніг у страстний четвер. Над раном у навечеря Воскресення паломники співають „Христос воскресе'', багато гарнійше як усі вишколені хори, а в навечеря появи святого огня обходяться так неуважно з огнем, що займаються серпанки, бороди, волосся. На Мармуровій плиті появляється маґічний огонь, патріярх запалює до нього свічку. Від нього по черзі запалюють священики, черці, хор і прочане. Кождий розрадуваний, держить свій пакуночок: 33 свічки. Церква Божого Гробу перемінюється у море світла. Це світло беруть паломники й зі собою до дому в малих ліхтарках й бережуть перед морським вітром, як довгими рядами йдуть на корабель, що повезе їх до дому.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА''.

В. Будзиновський.

ЯК ПАН РАДНИК ОЖЕНИВСЯ.

ОПОВІДАННЄ.

1)

Нині — свято. Доктор Лабій не ординує. Пообідавши, ляг на отомані і закурив папіроску Пані докторова припікає своє волосє. Робить фризуру, бо за годину поїде з мужом за місто. Будь куди, щоби тільки в якім смерековім лісі видихати з себе міські порохи і міське повітрє, легені відсвіжити чистим, ароматичним воздухом чатинного ліса. Нараз обоє здрігнулися, бо затиркотів дзвінок.

— Чорт несе когось! — доктор заворкотів. — Але хоч би то не знати хто був, не прийму його і дома не лишуся. І я хочу мати свято.

До світлиці увійшла наймичка і каже, що якийсь пан жде під дверми.

— Та чому не сказала, що мене дома нема, що я вже вийшов?! — доктор спитав остро.

— Та я сказала йому, — наймичка відповіла, — але він мабуть не вірить. Спитав, що може пані є. Я йому сказала, що й пані поїхала з паном аж до Янова, та що вернуть в ночи. Тоді він дав мені візитову карту і сказав, що буде ждати під дверми цілі три мінути. Як до трех мінут не вийду і не запрошу його, то він повірить, що панство виїхали. Відійде і сам поїде до Янова.

Наймичка подала докторови візитову карту. Доктор глянув на карту і крикнув:

— Проси! Зараз біжи, щоби не відійшов.

— Пропала моя прогулька! — жінка промовила, скривившися.

— Що се за фігура, коли ти нині впускаєш його до себе?

— Прогулька не пропала, — доктор відповів — поїдемо з ним. Буде веселійше. То наш приятель, гіпохондрик і судовий радник Роман Макогонський.

— Макогонський? А він відки взявся тут? Тиж вислав його в гори купатися на сонці і шукати жінки. З того, що він сам писав до тебе, виходить, що він перед пару днями виїхав: вже мусить бути в горах.

— Може вже знайшов собі долю і приходить просити нас на весілє. Буває, що у таких, як вже раз рішаться, іде скоро, раз-два!

Двері відчинилися і до світлиці увійшов радник Макогонський. Докторову поцілував у руку і розцілувався з доктором. Ще заки доктор встиг промовити слово, радник розсипався.

— Твоя наймичка збрехала, що ти й твоя пані поїхали до Янова. Я вірив і не вірив. Правда мабуть в тім, що ви обоє так якби дорозі до Янова, або кудись, взагалі в околицю Львова. Бо знаю, що ти кождої неділі, кождого свята, робиш таку прогульку. Не бійся, що задержу вас якоюсь моєю, як ти все кажеш, вимаґінуваною хоробою. Знаю, що в свято хочеш відпочати, отже я нині дав відпустку всім моїм хоробам. З хоробою прийду завтра до тебе. Нині, як мене возьмете, то поїду з вами.

— Дуже радо, — докторова перебила потік слів. — Тільки скінчу фризуру і зараз поїдемо.

— Але тільки під одною умовою, — радник звернувся до доктора. — Під тою, що ти ні одним словом не згадаєш про ту курацію, яку заординував мені. Ані словом!

— Я тобі заординував соняшні купелі і жінку... Бо ти мусиш покинути целібат. Саме той твій целібат є жерелом всіх твоїх недуг. Може ти вже...

— Не просив я тебе, ані слова?! — радник сердито крикнув. — Бо, бігме, зараз втечу від тебе і нашій приязни буде кінець. Я вже зрезиґнував з домашнього огнища і мого віку буду доживати в целібаті. Завтра вертаю до * і зголошуся до служби.

— Коли так, то вже буду мовчати.

Коли докторова закінчила фризуру, всі троє вийшли. За ними йшла наймичка з кошиком. Кінним трамваєм заїхали на залізницю, залізницею до недалекого Янова. Пішли попри став і зайшли до смерекового ліса. Там, на горбку над ставом посідали. Наймичка поставила перед ними кіш і сама пішла далі в ліс, де грали музики, бо там був фестин з танцями. Доктор витягнув з коша булки, салямі, швайцарський сир, масло, бриндзю, горівку і пару фляшок пива. Все те поклав на розставленім на траві рушнику і розпочався прогульковий пир.

Вже дома доктор доміркувався, що його приятель не в добрім гуморі. Гадав, що радник вліз в якусь глубоку воду не питавши броду: що не провіривши, чи має вигляди, освідчився якійсь і дістав гарбуза. Могло бути й так, що з якоюсь вже звязався словом і тепер, маючи вже якісь ліпші інформації про неї, кається і думає, як би то йому викрутитися.

— Треба йому горівкою розвязати язик, — доктор подумав і став енерґічно трактувати радника доброю паленкою.

Радникови принука не була потрібна. Він все був прихильником, хоч поміркованим, доброї кроплі. Нині сам чув, що йому треба заляти червака. Доктор скоро доміркувався, що з радником вже можна балакати.

— Ти, брате, якийсь нині неприродний, не такий, як все, — доктор забалакав, — чи не відкрив ти у себе яку нову хоробу? Якусь таку, якої медицина взагалі ще не знає.

— Таки так! — радник відповів. Маю нову хоробу. Вона стара, як світ і люди знають її. Але то така хороба, якої нема в медичних книжках і між лікарями нема на неї специялиста. То хороба невилічима.

— Ти все знаходиш у себе якісь самі невилічимі хороби. Тільки клопіт робиш своїм лікарям.

— Не бійся! З тою хоробою не піду ні до тебе, ні до иншого лікаря.

— Має назву, та твоя нова хороба?

— Має. Назва не наукова, але є. Та хороба звеся пех!

— В чім той твій пех?

— Не питай, бо соромно розказувати.

— І мені не скажете? — спитала докторова, коли радник хвилю завзято мовчав.

— Вам? Жінці? Ніколи в світі. Докторови може колись скажу. Жінці жадній.

— Скажіть, пане раднику решту, нехай знаю цілу правду. Коли ви вже половину вищебетали, то не затаюйте другої половини.

— Я ще нічого не сказав! — радник крикнув. — Ні одного слова. А ви кажете, що вже цілу половину.

— Ви, пане раднику, хиба вже забули, що перед хвилею самі сказали, — докторова відповіла, сміючися. — Ми знаємо, що ви вирушили в світ, щоби знайти собі жінку. У нас в хаті ви застереглися, що про се нам і згадувати не вільно у вашій присутности. Тут висказали, що маєте пеха. Про сего пеха не хочете сказати нічого при жінці. Чи все те не каже цілком ясно, що ви до якоїсь вже розмахнулися, але скінчилось не так, як було ваше бажане? Чиж тим ви не розказали нам бодай половину вашої пригоди?

— Коли вже знаємо, який міль тебе гризе, — доктор додав, — то вже можеш доповісти решту, хоч би при жінці.

— Міль гризе мене, кажеш? — радник відповів злісно. — Один міль? Тільки один? Мене обсів цілий рій молів, комарів, москітів, гадюк, шкорпіонів. Всі гризуть мене, шматкують моє тіло, мою душу.

— Коби ви, пані докторово, знали, — радник звернувся до докторової — що я витерпів, заки з * до вас доїхав! А все те з вини вашого мужа, мого приятеля, бо вигнав мене з хати на таку страшну курацію.

— Вигнав вас женитися, — докторова замітила. — Се не таке страшне. Буває, що нарікають жонаті, очевидно, як зле оженилися. Але щоби нежонатий називав подруже річию страшною, перший раз чую.

— Не подруже страшне, як пара дібрана. Але шукати жінки... се, страшне! Вистане один день, щоби за ті муки Господь Бог відпустив усі гріхи і просто з землі взяв мученика до неба. Очивидно, целебса, бо оженитися з такою, яку чоловік вподобав собі, не так легко. Попросту немислиме.

— Бачу, вже була одна, що вам подобалася, докторова назвязала назад урвану розмову.

— Одна? Тільки одна? Вже були три такі. В трех днях три. За кождим разом, коли я вже був рішився, не сумніваючись, що дама мого серця прийме мене, та що будемо дібраною парою, скінчилося моєю компромітацією.

— Для мущини гарбуз не є ніякою компромітацією, — докторова потішала радника. — Набравши вправи, скорше рушитеся до четвертої, пятої, шестої і дальшої. Так скоро зайдете до такої, що не дасть вам гарбуза.

— Коби то лише з гарбузами діло. Гарбузи пусте. Діло в ріжних прикрих пригодах, компромітаціях і... і коштах. З першою дамою мого серця я познакомився коштом пятьдесяти ґульденів за її капелюх і коштом поруйнованої ляндари. Не знати яким чудом в моїх руках випалила старосвітська пістоля і розстріляла капелюх дами, та зруйнувала ляндару. Коли знакомство розвинулося до того пункту, що вона запросила мене, кажучи „до нас'', ночувати, показалося, що в її мешканню, окрім неї нема нікого, бо її муж в Карльсбаді. То був перший нумер. Другий нумер був ліпший. Йому взагалі нічого не мож було закинути. Вигляд, інтеліґенція, характер, темперамент... все те, перша якість, перша марка, точно мною вимріяний ідеал жінки. Аж коли я вже на добре завернув собі голову і через неї, хоч не з її вини витерпів чимало, показалося, що вона розвідка. Розвелася зараз по вінчанню, бо аж тоді, коли дістала мужа, показалося, що вона така гістеричка, яка взагалі не може мати мужа.

Радник замовк. Став жалувати, що так богато сказав. Але докторова ані думала дарувати йому решту і стала заохочувати.

— Про дві ви вже розказали нам. Тепер сюди трету!

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА''.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свобода" 5—6 днів перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

ДО ВСІХ ДОПИСУВАТЕЛІВ.

Просимо затямити собі:

1. — Дописі писати коротко.
2. — Виразно і читко.
3. — Лиш по одній стороні паперу.
4. — В дописях подавати лиш правдиві вісти.
5. — Писати лише про річи цікаві для усього загалу читачів, або бодай його значної части.
6. — В дописях нікого не перехвалювати без дійсної заслуги.
7. — Не лаяти нікого особисто, ані не нападати, ані не зачіпати.
8. — Не жадати звороту дописі, яку дописуватель написав за кілька мінут (коли її дуже потребує, може у себе оставити відпис).
9. — Не посилати „наглих" дописей з домаганнем „сейчас" помістити, бо се звичайно тільки показує, що дописуватель опізнився і хоче, щоб редакція се надолужила.
10. — Не присилати до редакції статей і поезій недоладних щодо форми, або безвартних щодо змісту; а до того й не жадати звороту таких віршів.

Прижмуреним оком.

ЯК Я ЦЕ БАЧУ...

Надоїло мені вже жити в Польщі!

Де тільки довкруги гляну, всюди стрічаю поліцая і такий пригноблено-податковий настрій, що аж моторошно робиться. Сіро і глупо, глупо і сіро, як в голові першого ліпшого шкільного інспектора на кресах.

Проте коли найде мене відповідний настрій, не думаю про нинішнє, — думаю про будуче. Думаю і малюю в уяві картини майбутнього, на рік, два, три вперід і вірю чогось, що саме так буде а не інакше.

Нині зобразив я собі картину шкільництва по пляну Прушинського. Хочете пізнати, як воно на мою думку за яких два роки виглядатиме?... Надзвичайно!

Всі школи будуть вже до того часу утраквістичні з Рідною Школою включно a з T. S. L. і держ. заведеннями включно. Кураторія покінчить до цього часу курацію всіх українських директорів, професорів і учителів з українофільської дурійки, викурюючи всіх непотрібів на т. зв. зелену пашу. Гімнастика, ручні роботи і вишиванки будуть викладатися в утраквістичних школах виключно по українськи.

Український університет буде, — але в проекті. Покищо будемо надалі користуватись в міру місць університетом Яна Казімєржа, де професори вчитимуть нашу молодіж розуму, після пляну Прушинського, який буде міністром освіти.

Університет буде взагалі уявляти собою иниший вигляд, відмінно від зацофаної Европи. Нині вже читають на польських університетах катальоги, нечемних студентів викидають за двері і т. п. — за три роки буде спосіб академічного навчання ще краще поставлений.

Ось на приклад на годині хемії:

— Прошу пана професора, Матолкевіч зробив непорядок!...

— Професор: — Мовчи дурню, це сірковий квас, а ніякий непорядок!...

Або:

Професор після спільної молитви і відспівання „Кедиранне"... читає катальоґ.

— Оржелковскі, чому тебе вчора не було на лекції?

— Мене жолудок болів, прошу пана професора.

— Принесеш лікарське свідоцтво, інакше година не оправдана. Сідай осле!

Або:

Професор Ромер викладає географію Польщі:

— Етнографічно-польські землі простягаються почавши від Балтійського моря аж по Дніпро і Чорне море. Теперішня наша держава несправедливо обкроєна... Іван Гапа, чого смієшся як Русин до автономії, — марш за двері!

Гапа смирно виноситься, професор кричить вслід за ним:

— Скажи мамі, щоби завтра прийшла!

Кляса тремтить.

Або врешті:

Приходить лекція по „державному устрою річипосполитої". Професор:

— Гриць Коґут, скажи мені, що знаєш про нашу конституцію?

Гриць мовчить.

Професор сердитий: — Знов не знаєш? Скажи, ти чув коли про конституцію?...

— Забув, прошу, пана професора. Страх трудно зорієнтуватися!

Професор міниться на лици: — Забув, кажеш; чекай зараз тобі пригадаю! — Дзвонить, вбігають два сторожі. — педелі. Професор, беручи за тростину, до студента:

— Кладись, на крісло!

— Ой, не буду вже!

Педелі хапають студента, простягають його на кріслі, розоблачують, студент кричить, професор жарить:

— Раз! Пригадуєш конституцію?

— Ой, пригадую! — верещить студент.

Оттак менш більш можнаби кілька сторінок заповнити.

Чи так саме буде, — побачимо, о скільки очевидно до цього часу не розлетиться... так кажу!.. не розлетиться весь цей плян Прушинського відносно реконструкції шкільництва в Польщі.

Аристид Шишка.

КРОВ З НОСА.

Коли з носа тече кров, то можна припинити її слідуючими способами:

1. Негайно звільнити карк і шию від всякого одягу, що на них натискає і спричиняє ще сильнійше кровавлення.

2. Пацієнт повинен сидіти тихо, не ходити і не ворушитись, бо всякий рух збільшає діяльність серця і тим самим сильнійший кровоток.

3. Ніс обложити ледом або зимною водою, і се звичайно скоро спиняє кров.

4. Часами треба досить сильно стиснути ніс двома пальцями і так держати якийсь час, а кров перестане текти.

Коли поданими способами трудно затамувати кров, то се знак, що справа трохи небезпечна і тоді негайно треба покликати лікаря.

В молодих звичайно кров тече з носа тому, що хтось їх вдарить або самі неуважно себе вдарять. Рідше біжить кров з инших причин. Від удару слизька плівка в носі тріскає, маленькі жилки рвуться і з них тече кров. Часами буває й таке, що деякі маленькі носові кісточки поломляться при ударі і тоді вже справа гірша. Замолоду воно, буває, нічого не значить, але в пізнішім віці відчувається нераз прикро.

Носові кровотоки в старших більш небезпечні. Звичайно се ознака якоїсь слабости, або що організм є склонний до якоїсь слабости, яка вже й може початися. Кров з носа є наче осторогою, щоб уважати.

Дуже часто кров тече з носа через сильний натиск її в тілі. За богато її і через те вона шукає собі дороги для спуску. Також часто кров з носа попереджає хоробу крови анемією або малокровністю. Кровотоки бувають також при початках слабостей нирок або печінки та таких заразливих хоріб як тиф, кір і жовтачка. В таких і подібних випадках найкраще негайно вдатися до лікаря для оглядин і екзамінації. При таких оглядинах може показатися, що початки хороби є небезпечні чи незнані. Та коли лікар завважить якусь слабість в самих початках, то її легко вилічити з малою стратою часу, здоровля і гроший на лікування. Дуже часто вчасне пізнання і лікування охороняє людину перед смертю. Та взагалі при всяких початкових недомаганнях і всяких признаках слабости треба якнайскорше порадитись лікаря.

ВІДОЗВА ДО ВСІХ ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА ВИПИСКИ, ПОВІТ ПЕРЕМИШЛЯНИ.

Дорогі Громадяне!

Отсим подаємо Вам до ласкавого відома, що дня 31/V. б. р. заложено у нас читальню „Просвіти", до котрої вписалось 65 членів, котрі охочо та радо підтримують і виконують всі обовязки нашої ново-заложеної читальні „Просвіти".

Читальня покищо міститься в домі гр. Григорія Хомяка. Бібліотека читальні на жаль дуже бідна, бо всего заледво маємо 35 книжок і 2 часописи. Немаючи власної хати, де-б ми могли краще та з більшою енергією взятись до народної праці — рішили ми побудувати як найскорше власний дім читальні „Просвіти".

Длятого отсим звертаємось до всіх наших Дорогих Громадян в Америці з просьбою о щиру поміч, на ціль будови власного чит. дому в нашому рідному селі.

За надіслані Ваші жертви щиро дякуємо, і остаємо в повні відвічальними.

ЗА УРЯД ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ" В ВИПИСКАХ:

Теофіль Барановський, голова; **Іван Рісний,** заст. голови; **Семко Гевко,** секретар; **Теодор Коваль,** касієр; **Никола Антонішин,** бібліот.; **Ілько Вовчук,** виділовий; **Олекса Капелюх,** господар; **Семко Процак,** чл. контр. ком.

(Печатка).

Односельчанам під розвагу.

Одержавши повисшу відозву, низше підписані старалися сейчас скликати загальні збори, де-б спільно разом можна було обговорити так важну справу — але на жаль на означений день ніхто не явився!

Встид і жаль чоловіка огортає, коли собі представити, як другі народи цінять свої народно-культурні справи. Приміром, возьмім перших Жидів, котрі тепер в Америці в протягу трех тижнів потрафили зібрати на Палестинський Жид. Фонд поверх $6,000,000 (шість міліонів дол.) Так бачите цінить жидівський народ свою народну справу. А як ми Українці? Тому то й не диво, що Жидам навіть самі Американці помагають, як сам говернор нюйорського стейту А. Смит, котрий на цей жид. фонд дав $200. Гей, а як Ви, наші Громадяне в Америці? Не кажучи вже про чужі — але таки про свої — скільки Ви вже дали? Пора вже і Вам збудитись з того летаргічного сну та сказати так: — ми також є культурний народ. Ми також розуміємо свою національно-культурну справу і нашим знищеним війною браттям в старім краю, поможемо побудувати наш одинокий правдивий просвітно-культурний форт, т. є. читальню „Просвіти".

Тому кличемо: Проч з темнотою! — Хай живе читальня „Просвіти" в Announce Виписках!

Від себе на отсю ціль жертвують:

Андрій Дубас 10 долярів; Мих. П. Барановський 10 дол. Разом 20 долярів. Хто слідуючий?

По близші інформації в тій справі просимо звертатись на понизше подану адресу.

Andrew Dubas
420 E. 79 St., New York, N. Y.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮ АЛЕКСАНДРІЯ, ПА. Повідомляється членів відділу 82, що піврічний мітінґ відбудеться 13. червня, о годині 1-ій пополудни, на парафіяльній гали. Проситься всіх членів конечно прибути. — Теодор Шиляк, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє всіх своїх членів, щоби зійшлися на мітінґ, котрий відбудеться в пятницю, 11. червня с. р. до галі Укр. Нар. Дому, 72 Моріс стріт, о год. 7-ій вечер і принесли свої вкладки на Сиротинець У. Н. Союза. На мітінґу буде більше справ до полагодження і кождий член повинен прийти і припровадити хотяй одного нового члена до товариства і У. Н. Союза, бо тепер є без вступного, то є добра нагода. Хто припровадить більше, цей отримає гарний дарунок. — Г. Павлик, секр.

ЯНҐСТАВН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 230, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудесь о 12. год. в полудне, в неділю, 13. червня, в Укр. Нар. Домі, 525 W. Reney Ave. Є важні справи до полагодження. Кождий член має вирівнати свій довґ, бо інакше буде вичеркнений з Братства і У. Н. Союза. Неявившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Н. Павлишин, предс.; Ів. Гармич, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 371, повідомляє всіх своїх членів, що надзвичайний мітінґ відбудесь сеї суботи, 12-го червня с. р., в церковній гали під ч. 49-51 Beacon St., о годині 7.30 вечером. Кождий член і членкиня мусить обовязково явитися. Справа є великоважна до полагодження, а іменно Сирітського Дому У. Н. Союза і другі важні справи. Неприсутний член на сім мітінґу буде суспендований. — Іван Тарнавський, Іван Височанський, Григ. Романків.

НЕСКЕҐОНІНҐ, ПА. Отсим повідомляється членів Бр. св. Михаїла, від. 230, що піврічний мітінґ відбудеться дня 13. червня, о годині 2-ій пополудни, в Укр. Народ. Домі. Проситься членів прибути на сей мітінґ; котрий член не прибуде, буде караний. Довгуючих членів взиваєсь вирівнати свої залеглости, впротивнім разі будуть суспендовані. — Вас. Луцишин, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 317, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 13. червня, зараз по Службі Божій, в гали парафіяльній. Обовязком кождого члена явитися на зборах, бо є важні справи до полагодження. Буде справозданнє за пів року. Неявившийся член заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. — Уряд Товариства.

КРОМПТОН, Р. АЙ. Тов. Запорожська Січ, від. 246, подає до відома своїм членам місцевим і позамісцевим, що піврічні збори відбудуться в неділю, дня 13. червня, в Читальні Просвіти під-ч. 6 Райс ул., точно о годині 2-ій пополудни. Проситься всіх членів явитися на згаданім мітінґу, бо є много важних справ до полагодження. Неявившийся член підлягає карі після правил Тов. Також пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости на сім мітінґу, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Іван Пилюк, предс.; Василь Сподарик, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Марк. Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що збори відбудуться в неділю, дня 13-го червня, точно о годині 2-ій пополудни, в Українській Хаті, 2240 Grayling ул. Проситься всіх членів сповнити свій обовязок і хоть раз прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження, котрі мусять бути на тих зборах покінчені в присутности всіх членів. На мітінґу будесь принимати нових членів до У. Н. Союза і Товариства без вступного. Кождий член повинен приєднати хоть одного нового кандидата, а члени котрі мають діти, повинні вписати їх тепер до У. Н. Союза. — Йосиф Кульчицький, предс.; Іван Курчак, рек. секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеся в неділю, 13. червня, о 3-ій годині пополудни, в гали церковній на Ґрен стріт. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих явитись на мітінґу, бо є дуже важні справи до полагодження; буде рівнож справа Сиротинця У. Н. Союза, котра мусить бути вирішена сего мітінґу. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Ст. Баюс, предс.; Гуменюк, кас.; Н. Моссора, секр.

БРУКЛИН, ҐРІНПОЙНТ, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться дня 13. червня, о год. 5.30, в Словенській Гали, 327 Leonard St. Взиваєтся всіх членів прибути на сей мітінґ, бо важні справи є до полагодження. Будесь принимати нових членів до Товариства і У. Н. Союза. Незаплативші члени будуть суспендовані. — Василь Сенишин, секр.

НОРТҐЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січові Стрільці, від. 44, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудесь о 2-ій годині попол., в неділю, дня 13. червня, в гали церковній на Нюпорт Евні. Проситься всіх членів явитися на сей мітінґ, бо є дуже важні справи до полагодження. Буде рівнож справа Сиротинця, яку муситься на тім мітінґу вирішити. Кождий довгуючий член має вирівнати свої залеглости. — Андрій Чепеляк, секр.